Ghaliex dil-Medjokrita?

Inkellemkom bil-ħrafa għalliema bħal Eżopu. Darba waħda kien hemm Ħmar u Żiemel dejjem bil-pika ma' xulxin. Ta' kull sena kienu jagħmlu mħatra min jieħu l-ewwel wiż-żiemel kien jirbaħlu u jeħodlu l-palju. Il-ħmar ħa għalih. Qal li mhux sewwa li ż-żiemel joqgħod jieħu l-paljijiet kull sena u għax il-ħmar meta kien jinħaq u jipprotesta kellu ħanġra daqsiex għaddiet tiegħu wit-tiġrija bdiet issir bla palju. Issa ż-żiemel tilef kull ħeġġa. Għalfejn noqgħod nitħabat, qal, ladarba nieħu l-ewwel u ma niħux ma hemm l-ebda palju għalija. U mfantas daħal fl-istalla u ma riedx jiġri. Il-ħmar feraħ ħafna; u qal lill-ħmir l-oħra li ż-żiemel baża' minnu u ma riedx jiġri iżjed. Il-ħmir l-oħra għamlulu festa kbira li baqgħet tissejjaħ il-Festa tal-Ħmir. U kull fejn tara ħmir... ħmir... ħmir ferħana bihom infushom... Iż-żwiemel ħadu għalihom u twarrbu. U kull fejn tħares ħmir... dejjem ħmir... u ħmir biss. U lanqas żiemel wieħed!

Bejn wieħed u ieħor it-tagħlima ta' din il-parabola wieħed jista' jqabbilha għall-ħajja Maltija. Ingergru u bil-ħaqq kollu li ma għandiex nies tajbin u li għandna quddiem wiċċna invażjoni tal-injoranti wil-prużuntużi. Issa din hi tabilħaqq ħsara li ddejjqek għax min jibża' għal ġieh art twelidu ma jistax ma jitmasħanx meta jara kemm kull ma jmur flok nogħlew qegħdin dejjem ninżlu 'l isfel, tarġa wara l-oħra għal ġo qiegħ Wied il-Ħmir. Xi sentejn ilu, ktibt f'din ir-rivista artikolu jismu "Il-Falliment ta' Malta". Minn dak inhar ma sar xejn li juri li qbadna triq ġdida. Għadna fuq it-triq il-qadima, it-triq tal-falliment intellettwali tal-biża'. Il-marda żiedet ħraxet mindu l-bżonnijiet iebsa tal-ħajja ġagħluna ninsistu fuq il-bżonnijiet tal-istonku u ninsew jew inwarrbu l-Bżonnijiet tal-Moħħ; hekk li bħall-mogħoż li dejjem jixtarru, għoddna sirna stonku waħedna u tlifna moħħna. Imma l-marda hija aktar qadima mill-aħħar gwerra. L-egħruq tal-marda hija d-disprezz li dejjem kien hawn Malta għall-Edukazzjoni Sekondarja u sa ftit żmien ilu wkoll għall-Edukazzjoni Primarja. Fl-irħula għad għandna nies li jidhrilhom li aħjar uliedhom imorru jbigħu ftit ħalib jew jgħinu lil missierhom l-andar milli jinħlew fl-iskola; u tarahom jitħabtu u jqabbdu 'l min jitħabtilhom biex uliedhom joħorġu mill-iskola qabel iż-żmien. Imma l-akbar ħtija tal-injoranza li hawn fil-pajjiż, tal-goffaġni fil-mod li naħsbu w nfissru ruħna, ġejja mid-disprezz għall-edukazzjoni sekondarja. Qabel ma l-edukazzjoni sekondarja titqiegħed f'idejn gradwati intelliġenti li għandhom koltura kbira, li kellhom edukazzjoni liberali u

wara li telqu l-Università, baqgħu jaqraw u jitgħallmu l-ideat tal-kbar ma nistgħux nistennew ġenerazzjoni ta' żgħażagħ edukati. Għax ħadd ma jista' jagħti aktar milli għandu hu. It-tagħlim mejjet minn fuq ktieb għall-moħħ sponża taż-żgħażagħ flok il-komunikazzjoni ta' personalità ħajja ma' oħra li qiegħda tifforma ruħa, ma jasalx biex itella' ġenerazzjoni ta' Maltin moħħhom miftuħ biżżejjed biex jistgħu jagħmlu ġieħ lilhom nfushom u lil Malta. Tistagħġeb tisma' xi nies, fost dawn gradwati wkoll (u dalwaqt ngħidilkom għaliex) jitkellmu bħat-tfal; tistagħġeb kemm għandhom moħħhom żgħir; kemm huma neqsin mill-ideat u kemm ma għandhom l-ebda orjentazzjoni storiko-filosofika li tmexxihom għall-deċiżżjonijiet maturi. Għedtilkom li fost dawn in-nies ta' moħħ żgħir hemm ħafna gradwati. F'moħħi bħal issa għandi xi professjonisti li l-edukazzjoni tagħhom kienet professjonali biss — li tgħallmu kull ma għandu x'jaqsam mal-mediċina jew mal-liġi u xejn iżjed; u la letteratura u la storja u la filosofija u la prinċipji ta' soċjoloġija li wieħed ma jeħodhomx minn fuq il-bank tal-iskejjel imma mill-qari intelliġenti u riflessiv ta' kulljum. Din hi r-raġuni li ħafna drabi rġiel isimhom imżejjen bi gradi professjonali jagħmlu figura ħażina fejn wieħed li għal kemm ismu huwa mneżża' mill-gradi professjonali jitħaddet u jikteb aħjar minnhom għax ħabb il-qari, ħabb l-ideat, meraħ fl-istorja taċ-ċiviltà tal-bniedem u stħarreġ sal-egħruq tal-Ħsieb tal-umanità kif dan ifisser ruħu fl-attivitajiet kulturali tad-Dinja. Min għandu l-għatx tal-għerf u jfittxu l-għerf jagħmlu għaref u jqegħdlu fi kliemu u fl-idejat tiegħu dik is-saħħa, dik il-maturità li ma tiġix u la bil-presunzjoni u lanqas bil-"bluff" u lanqas bil-prosopopea.

Aħna l-Maltin għandna bżonn naqraw ħafna. Jien dejjem għedt, u saqsejt xi bejjiegħa tal-kotba biex nara għandix raġun, li daqsxejn ta' baħri Ingliż jaqra iżjed minn professjonist Malti; wil-kwalità ta' qari ħafna drabi tixhed superjorità fil-formazzjoni intelletwali. Imma tgħiduli dan kif jista' jkun? Għax jiġri hekk Malta? Iftakru l-ħrafa tal-ħmar li ried jiġri maż-żiemel imma ma riedx li ż-żiemel jieħu l-palju tal-ġiri. Applika t-tagħlima għalina u tifhem għaliex hawn Malta ftit għandna nies ta' ċertu kalibru mentali li isimhom jista' jqajjem rispett barra minn Malta. It-tajjeb tagħna huwa l-medjokrità ta' ħaddieħor. U dan narġa' ngħid għax għat-tajjeb hawn Malta ma hawn l-ebda premju u la ma hemm l-ebda premju li jagħżel it-tajjeb mill-ħażin, it-tajjeb jaqta' qalbu, jitwarrab mit-tiġrija tal-ħajja, jonkella ċinikament jitħabat mill-anqas ladarba bit-taħbit u mingħajr taħbit xorta waħda ma jeħux li ħaqqu. Qatt ma osservajtu kif fil-ħajja nazzjonali tagħna meta jitbattal xi post importanti u jibdew isiru l-ispekulazzjonijiet fuq min ser jimla

l-post il-ġdid ħadd ma jsemmi l-kwalifiki tiegħu imma l-ideat politiċi jonkella l-familja li tiġbed il-ħabel?

X'ifisser dan? Ifisser li drajna naraw postijiet importanti fil-ħajja nazzjonali jimtlew mhux skond il-ħila imma skond ix-xorti tal-mument. Mhux kulħadd li ħaqqu, il-motto tagħna; kulħadd kif t'ġiħ! Imma fejn jidħol il-għawġ il-Provvidenza titwarrab u tħalli l-poplu nġust iħawwad waħdu. Mħabba dan li għedtilkom (u qed nitkellem dejjem bil-qima għall-ftit eċċezzjonijiet), hawn Malta għandha "kbarat inkompetenti". Jiena, u naħseb li hawn ħafna bħali, insibha bi tqila nagħti ġieħ lil dawn in-nies imma jkolli nagħmel sforz fuqi nnifsi u nagħti ġieħ jekk mhux lill-persuna lill-kariga li jokkupa. Imma dan mhux sewwa. Mhux sewwa li bejn is-serjetà tal-kariga wil-kapaċità persunali ta' min jokkupaha għandu jkun hemm din id-differenza li kienet tkun komika li kieku ma kinetx traġika. U xejn taħseb li huma jħabblu rashom. Tridx tmur! Mhux bħal ħaddieħor? Taf x'jiġifieri dan? Jiġifieri li meta l-medjokrità tħalliha titla' fejn ma jixirqilhiex hija tiffissa l-istandard tagħha nfisha lil ħaddieħor. *Mediocrity sets its own standard.*

Imma dawn l-abbużi ma jistgħux jinqatgħu? Ma jistax isir xi ħaġa li tgħolli l-istandard tal-personalità nazzjonali biex ma nħammrux wiċċna quddiem il-barranin (qed ngħid għal dawk il-ftit li għadhom jafu jistħu)? Jista' jsir ħafna.

Taf x'għandu jsir? Fit-tiġrija tal-ħajja (jiġifieri impjegi u karigi) lill-aħjar għandna nagħtuhom il-palju li ħaqqhom u hekk biż-żmien tinqata' din il-Festa tal-Ħmir. Hemm mezzi biex tiżen x'jiswa bniedem — provi mill-ħajja, xogħlijiet fil-branka tiegħu; xhieda ta' kapaċità mentali, attivitajiet soċjali, nazzjonali. Għax jekk taqbeż dawn x'jista' jkollok ħlief nies li jonqoshom dawk il-kwalitajiet sbieħ li jixirqu lid-dinjità tal-karigi għoljin? Kien b'dan il-ħsieb li jiena w oħrajn jaħsbuha bħali tħabatna biex lit-*teachers* tingħatalhom edukazzjoni universitarja. Imma xi gwerra. Kemm skużi! Ħadd ma qal li ma xtaqx li t-*teachers* jieħdu edukazzjoni universitarja, anzi qalu kemm jixtiquhom jedukaw rwieħhom. Biss mhux la kemm tiftaħ l-Università għat-*teachers*! Għal min jifhem l-persunalità mħawda tal-bniedem jifhem li waħda hija r-raġuni tal-iskużi u din hija l-għira. Imma l-bniedem jaħbi għawaru biex jibqa' paċi mal-kuxjenza. Jikkonvinċi lilu nnifsu li qed jagħmel sewwa. Madankollu dis-sena mhux ser jibda kors ieħor għat-teachers. U ħadd għadu ma staqsa għaliex!

Narġa' nfakkarkom fil-ħrafa tal-Ħmar; kif meta dan ir-nexxielu jtellef il-palju liż-żiemel, sħabu ferħu ħafna u għamlu dik li f'pajjiżhom baqgħet tissemma l-Festa tal-Ħmir. Iż-żiemel tilef il-palju. Daqshekk biżżejjed. Li dan it-telfien huwa tra-

ġedja għall-pajjiż jinkwieta lil ftit n'es li għadhom jemmnu li l-bniedem Alla ħalqu għad-dinjità wil-ġustizzja. Mil-medjokrità jfaqqsu l-għira li ġa semmejtilkom u l-apatija. Għax l-għajjur ħeġġa waħda għandu — il-ħeġġa li jagħmel il-ħsara lil min hu aħjar minnu. Mill-bqija jiġi jaqa' w jqum. U x'inhu ħlief xhieda ta' apatija mħallta bil-għira t-tfixkil li l-Università ltaqgħet miegħu, tfixkil li mħabba fih wara 4 snin għadha ma tistax tagħmel użu mil-grant ta' £120,000 għall-bini ta' laboratorji tax-xjenza, li minnhom jiddependi l-prestiġju tal-effiċjenza xjentifika tal-Maltin u tal-gradi xjentifiċi tal-Università? U x'juri ħlief apatija intellettwali, kundanna tal-gradi xjentifiċi li jġibu ma' isimhom, il-fatt li fil-gazzetti ħadd minn fost il-gradwati ma kiteb favur il-bini wil-ħtieġa tas-Science Laboratory ħlief tnejn li ma humiex xjenzati? Fejn huma x-xjenzati tagħna li jistgħu aħjar minn ħaddieħor japprezzaw il-ħtieġa tas-Science Laboratories? X'għarukaża! Imħuħ weqfin u ħluq misdudin. Imma nerġgħu naqbdu fejn konna.

Dal-aħħar kont qed nitħaddet ma' bniedem serju li bħali jħobb l-edukazzjoni tal-qalb wil-moħħ. Il-kliem waqa' fuq in-nuqqas ta' qari, kemm it-tfal tagħna jaqraw ftit. U qalli ħaġa li fetħitli għajnejja. Qalli "U x'inkuraġġiment għandhom it-tfal tagħna jistudjaw meta dawk kollha li ma jistgħux ikomplu l-iskola għax ma humiex tajbin isibu post jistennihom f'xi Bank jonkella x'imkien ieħor!" U ftakart jiena wkoll f'dawk il-postijiet fejn rajt impjegati żgħażagħ li lanqas għaddew mis-senior Oxford jaħdmu fejn trid ras taħseb biex tagħmel ix-xogħol sewwa. Hawn Malta tista' tkun l-akbar ħmar; bl-influwenzi tista' ssir kollox!

Tab'lhaqq, għalfejn jistudjaw iż-żgħażagħ tagħna jekk il-ħmir li għandhom min jimbottahom għandhom ħobżhom maħbuż? X'tiswa l-kapaċità jekk dawk li jħaddmu ż-żgħażagħ tagħna l-kapaċità jwarrbuha għar-rispett tal-familja li tiġbed il-ħabel jonkella biex jieħdu xogħol b'irħis? Barra mhux hekk. Barra għal kull post responsabbli trid kwalifiki responsabbli. Imma aħna qegħdin f'ċirkolu vizzjus għax, kif għedt ftit ilu, *mediocrity sets its own standard.* Jekk min hu fuq m'aħniex mhux ser ifittex il-kapaċità f'ta' taħtu.

Il-kitba tiegħi llum donnha tgergira. Mhux donnha, hekk hi. Għall-anqas jekk ma nistgħu nagħmlu xejn għadna nistgħu ngergru. U dan hu privileġġ. In-nies medjokri kien jaqblilhom isoddu l-ħluq biex ħadd ma jintebaħ li s-saltna tagħhom hija mibnija fuq ir-ramel. Imma sakemm għandna Demokrazija nibqgħu naqdu lil pajjiżna billi nipprotestaw kontra l-inkoraġġiment tal-medjokrita fil-ħajja nazzjonali.

Ġ. AQUILINA.